Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 30/10/2026 16:34:14

„FOLIA BIBLIOLOGICA" (2025), VOL. LXVII
DOI: 10.17951/fb.2025.67.123-127

Iwona Mielniczuk
Biblioteka Główna
Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie
ORCID ID: 0009-0004-0763-728X

SPRAWOZDANIE Z VIII OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ „BIBLIOTEKA [W] TRANSFORMACJI. NOWOCZESNE TECHNOLOGIE, NOWOCZESNE WYZWANIA" BIAŁYSTOK, 11–12 WRZEŚNIA 2025 R.

W dniach 11–12 września 2025 r. Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku po raz ósmy gościła uczestników Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Biblioteka [w] transformacji". Wydarzenie odbyło się pod honorowym patronatem Rektora Uniwersytetu w Białymstoku, prof. dr. hab. Mariusza Popławskiego oraz Stowarzyszenia Bibliotek Szkół Wyższych. Konferencja stanowiła kontynuację dyskusji rozpoczętej w 2023 r., poświęconej przemianom bibliotek naukowych w perspektywie historycznej i współczesnej. Zgromadziła badaczy, praktyków oraz bibliotekarzy z całej Polski, którzy wspólnie debatowali nad wyzwaniami, innowacjami i kierunkami rozwoju bibliotek w erze cyfrowej. Motywem przewodnim spotkania była transformacja bibliotek, rozumiana jako proces nieustannych zmian, dostosowywania się do nowych uwarunkowań oraz poszukiwania innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technologicznych. Organizatorzy podkreślali, że biblioteki od wieków podlegają przeobrażeniom, jednak współcześnie szczególnego znaczenia nabierają procesy cyfryzacji, rozwój sztucznej inteligencji i nowoczesnych technologii oraz zmieniające się potrzeby użytkowników. W odpowiedzi na te wyzwania edycja 2025 została wzbogacona o podtytuł, który ukierunkowywał dyskusję na wpływ nowoczesnych technologii — zwłaszcza narzędzi opartych na AI — na funkcjonowanie bibliotek akademickich. Dwudniowa konferencja zgromadziła uczestników na czterech sesjach naukowych, warsztatach oraz panelu eksperckim. W sumie zaprezentowano ponad 20 referatów i wystąpień, obejmujących zarówno

Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 30/10/2026 16:34:14

zagadnienia historyczne, jak i współczesne wyzwania bibliotek. Obrady odbywały się głównie w gmachu Wydziału Chemii Uniwersytetu w Białymstoku, natomiast część wydarzeń towarzyszących w Bibliotece Głównej oraz Uniwersyteckim Centrum Kultury.

Oficjalne otwarcie konferencji odbyło się o godz. 10.00 w auli 2044 Wydziału Chemii Uniwersytetu w Białymstoku, gdzie organizatorzy powitali gości i przedstawili główne założenia wydarzenia. Pierwszą sesję otworzył dr hab. Piotr Chomik, prof. UwB, prezentując referat „Przemiany bibliotek naukowych w Europie w XVII wieku". Na przykładzie biblioteki bodlejańskiej w Oksfordzie oraz biblioteki Kolegium Jezuickiego w Braniewie ukazał rozwój tych instytucji i ich znaczenie dla życia intelektualnego epoki. Następnie mgr Danuta Stawińska z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego zaprezentowała nowoczesne spojrzenie na bibliotekę akademicką jako centrum otwartości, innowacji i integracji. Jej wystąpienie pokazało, jak współczesne biblioteki łączą tradycyjne funkcje z organizacją wydarzeń i aktywną współpracą ze społecznością. Kolejny referat, wygłoszony przez dr Iwonę Osłowską, dotyczył modernizacji przestrzeni bibliotecznej na przykładzie Harald Herlin Learning Centre. Prelegentka omówiła architektoniczne i technologiczne rozwiązania zastosowane w fińskiej bibliotece Aalto w Espoo, które sprzyjają nowym formom pracy i uczenia się. Duże zainteresowanie wzbudziła prezentacja przygotowana przez mgr Annę Fiszer, dyrektorkę Biblioteki Publicznej w Dzielnicy Bemowo m.st. Warszawy oraz Mirosława Domańskiego, twórcę Systemu Bibliotecznego Mateusz. Wystąpienie było poświęcone możliwościom zastosowania technologii geolokalizacyjnych w bibliotekach, ze szczególnym uwzględnieniem ich znaczenia dla zwiększania dostępności zbiorów i rozwijania spersonalizowanych usług bibliotecznych. Sesję zakończyło krótkie wystąpienie sponsora – Wydawnictwa Naukowego PWN/Azymut. Po nim uczestnicy udali się na przerwę kawową, będącą okazją do dalszych rozmów i wymiany doświadczeń.

Drugą sesję otworzył wykład online dr Konrada Gliścińskiego z Uniwersytetu Jagiellońskiego, poświęcony e-użyczeniom w modelu (i)SDL w prawie europejskim i polskim. Wystąpienie zwróciło uwagę na kluczowe wyzwania prawne wynikające z cyfrowego obiegu treści. Następnie mgr Aneta Stańczak-Gąsiewska przedstawiła rolę Biblioteki CIOP-PIB (Biblioteka Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy) w procesie transformacji cyfrowej, podkreślając znaczenie informacji naukowej i nowych technologii oraz zmieniającej się roli bibliotekarza. Wystąpienie dr. Łukasza Kobylińskiego z Instytutu Podstaw Informatyki PAN dotyczyło zastosowania sztucznej inteligencji w dostępności cyfrowej. Prelegent zaprezentował przykłady narzędzi i rozwiązań wspierających użytkowników o różnych potrzebach, pokazując ich zastosowanie m.in. w projekcie Aidapta. Kolejny referat, wygłoszony przez mgr inż. Elżbietę Popiołek z Biblioteki Głównej

Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 30/10/2026 16:34:14

Uniwersytetu Szczecińskiego dotyczył cyfrowej transformacji bibliotekarzy – od pracy z rekordem po współpracę z algorytmem. Sesję uzupełniło wystąpienie sponsora EBSCO. Po zakończeniu części merytorycznej uczestnicy udali się na lunch w Uniwersyteckim Centrum Kultury, a następnie na sesję posterową w Bibliotece Głównej. W części posterowej zaprezentowano szerokie spektrum tematów związanych z transformacją współczesnych bibliotek akademickich. Przedstawiono m.in. projekt przestrzennej przebudowy Biblioteki Politechniki Gdańskiej, historię i rozwój Biblioteki Politechniki Śląskiej oraz kierunki digitalizacji w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie. Zaprezentowano również transformację Centralnej Biblioteki Rolniczej, działania Biblioteki Głównej UMCS na rzecz nowego, społecznie otwartego wizerunku instytucji, a także rolę Repozytorium Uniwersytetu w Białymstoku jako narzędzia zmiany społecznej. Podsumowano również 20 lat działalności Podlaskiej Biblioteki Cyfrowej.

Fot. 1. Plakat autorski „Transformacja wizerunku Biblioteki Głównej UMCS” zaprezentowany w ramach sesji posterowej. Autor I. Mielniczuk.

Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 30/10/2026 16:34:14

Trzecia sesja rozpoczęła się panelem eksperckim „Oprogramowanie repozytoryjne jako katalizator transformacji cyfrowej w bibliotekach akademickich", prowadzonym przez Małgorzatę Paszkowską z PCG Academia. Dyskusja skupiła się na roli repozytoriów w zarządzaniu wiedzą, otwartości nauki i wspieraniu procesów badawczych. Następnie dr Justyna Stępień i mgr Sylwia Rowicka z Instytutu Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego omówiły zmieniającą się funkcję i misję biblioteki jako „trzeciego miejsca". Mgr Łukasz Wołyniec zaprezentował wyniki badania satysfakcji i oczekiwań użytkowników Biblioteki Uniwersyteckiej im. Jerzego Giedroycia, przedstawiając wnioski dotyczące jakości usług i kierunków rozwoju. W kolejnej prezentacji mgr Paulina Kwaśnik i mgr Agata Banecka z Politechniki Poznańskiej zaprezentowały, jak ich biblioteka dostosowuje przestrzeń, funkcjonalność i innowacje do potrzeb współczesnych użytkowników. Po części naukowej uczestnicy mieli okazję odwiedzić Planetarium i Obserwatorium na kampusie Uniwersytetu w Białymstoku. Dzień zakończyła uroczysta kolacja w Hotelu Branicki, sprzyjająca integracji i dalszym rozmowom w mniej formalnej atmosferze.

Drugi dzień konferencji, przypadający na 12 września, rozpoczął się w warunkach sprzyjających zarówno refleksji, jak i dalszemu budowaniu relacji między uczestnikami. Już o godzinie 8.00 uczestnicy mieli okazję wziąć udział w spacerze przyrodniczym po kampusie Uniwersytetu, prowadzonym przez Adama Zbyryta, biologa i popularyzatora nauk przyrodniczych. Od 9.30 do 11.30 odbywały się trzy równoległe warsztaty, które cieszyły się dużym zainteresowaniem ze względu na praktyczny charakter i różnorodność tematyczną.

Dr hab. Wojciech Filipkowski, prof. UwB, poprowadził zajęcia dotyczące wykorzystywania systemów SI do poszukiwania inspiracji badawczych, ze szczególnym uwzględnieniem darmowych narzędzi dostępnych online. Uczestnicy poznali przykłady zastosowań sztucznej inteligencji w procesie formułowania tematów badawczych i analizowania trendów naukowych. Dr Maciej Białous z Wydziału Socjologii UwB skupił się na roli storytellingu w budowaniu relacji z otoczeniem. Warsztaty pokazały, jak narracja może wspierać komunikację instytucjonalną, wzmacniać przekaz i angażować odbiorców. Mgr Marta Gawina z Działu Promocji UwB poprowadziła zajęcia poświęcone popularyzacji nauki w mediach i mediach społecznościowych. Uczestnicy ćwiczyli, jak mówić o złożonych zagadnieniach w sposób prosty, przystępny i atrakcyjny dla szerokiej publiczności. Po warsztatach uczestnicy udali się na krótką przerwę kawową.

W południe rozpoczęła się ostatnia sesja konferencji. Zainaugurowało ją wystąpienie przedstawicielki partnera wydarzenia, Małgorzaty Paszkowskiej, która w prezentacji „Od półek do chmur…" omówiła wpływ nowoczesnych systemów informatycznych na transformację przestrzeni bibliotecznej. Podkreśliła, że digitalizacja i automatyzacja procesów zmieniają sposób funkcjonowania bibliotek oraz

Pobrane z czasopisma Folia Bibliologica **http:/foliabibliologica.umcs.pl**
Data: 30/10/2026 16:34:14

ich relacje z użytkownikami. Następnie mgr Joanna Galewska z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego przedstawiła doświadczenia cyfrowe Biblioteki Międzywydziałowej, zwracając uwagę na rozwój usług online i narzędzi wspierających użytkowników w środowisku hybrydowym. W kolejnym wystąpieniu dr inż. Monika Katarzyna Pająk omówiła funkcjonowanie Biblioteki Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, w kontekście mobilnej sieci, wskazując na rosnące znaczenie usług dostępnych z dowolnego miejsca i urządzenia. Mgr Lilianna Nalewajska z Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie zaprezentowała proces transformacji usług informacyjnych w BUW, podkreślając konieczność dostosowywania narzędzi i metod pracy do zmieniających się potrzeb użytkowników. Ostatni referat w sesji wygłosił dr Marcin Pędich, podejmując temat etyki zawodowej bibliotekarzy w epoce postprawdy. Wystąpienie dotyczyło wyzwań związanych z dezinformacją, wolnością słowa i odpowiedzialnością instytucji za rzetelność przekazywanych treści. Około godziny 14 odbyło się oficjalne podsumowanie konferencji. Organizatorzy podkreślili znaczenie poruszonych tematów, szczególnie w kontekście dynamicznych zmian technologicznych i społecznych, które wpływają na funkcjonowanie współczesnych bibliotek. Wydarzenie zakończył lunch w Uniwersyteckim Centrum Kultury, stanowiący okazję do ostatnich rozmów, wymiany kontaktów oraz refleksji nad dwoma dniami obrad.

VIII Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Biblioteka [w] transformacji. Nowoczesne technologie, nowoczesne wyzwania" okazała się ważnym forum dzielenia się doświadczeniami i dyskusji o tym, dokąd zmierzają współczesne biblioteki. Wydarzenie potwierdziło, że biblioteki – zarówno akademickie, jak i publiczne – aktywnie adaptują się do zmian technologicznych, rozwijają nowe modele usług i wzmacniają swoją rolę jako instytucje wspierające edukację, naukę oraz integrację społeczną. Owocem konferencji będzie wspólna publikacja naukowa, przygotowana przez Uniwersytet w Białymstoku i udostępniona również w wersji cyfrowej.